

સત્યમેવ જયતે

Received on 12-05-2025
 Registered on 12-05-2025
 Decided on/- 14-05-2026
 Duration-

વર્ષ-૦૧ માસ-૦૦ દિવસ-૦૨

મે. જંબુસરના એડી. ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબની કોર્ટમાં,
મુ. જંબુસર

ફોજદારી કેસ નં. ૪૯૩/૨૦૨૫

આંક - ૩૧

ધી.જંબુસર પીપલ્સ કો.ઓ.બેન્ક લિના,
 મેનેજર શ્રી વિરેનકુમાર પ્રવિણચંદ્ર શાહ,
 ઉ. વ. આ. ૪૯, ધંધો - નોકરી,
 રહે. મુ.જંબુસર, ઠે.પોલીસ ગેટ પાસે,
 જવાહર બજાર, તા. જંબુસર, જિ. ભરૂચ.

.....ફરીયાદી

વિરુદ્ધ

જીજ્ઞેશકુમાર નાગજીભાઈ મકવાણા,
 ઉ. વ. આ. ૩૧, ધંધો - વેપાર,
 રહે. મુ.જંબુસર ઠે.આંબેડકર મહોલો,
 નગીના મસ્જિદ પાસે, તા. જંબુસર, જિ. ભરૂચ.

..... આરોપી

બાબત:- ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબની ફરીયાદ

.....

ફરીયાદ પક્ષે : વિ.વ.શ્રી વી.બી.મિસ્ત્રી

આરોપી તરફ : વિ.વ.શ્રી એમ.જી.મલેક

.....

::- ચુ કા દો -::

- (૧) ફરીયાદીની ફરીયાદ હકિકત ટૂંકમાં એવી છે કે, ફરીયાદી ધી.જંબુસર પીપલ્સ કો.ઓ.બેન્ક લી.જંબુસર શાખામાં મેનેજર તરીકે ફરજ બજાવે છે. તેઓની બેંકનું વહીવટી સંચાલન ફરીયાદી કરે છે. આરોપી વિરૂધ્ધ હાલની ફરીયાદ દાખલ કરવા માટે બોર્ડએ ફરીયાદીને સત્તા આપેલ છે. આ કામના તહોમતદાર ફરીયાદી બેન્કમાં આવેલા અને વહીવટ ધિરાણની માહિતી લઈ વહીવટ મેળવવા તેઓની બેન્કના નીતિ નિયમો તથા બેન્કીંગના કાયદા અન્વયે જરૂરી દસ્તાવેજી પુરાવા, કરજ અરજી ઉપર સહી શાખો કરેલ તથા બીલનું ક્વોટેશન બીલ રજુ રાખેલ અને તહોમતદારને ફરીયાદીની બેન્કે વહીવટ લોન એકાઉન્ટ નંબર- ૨૦૯ થી ક્વોટેશનમાં જણાવેલ શોરુમના નામનો ચેક આપેલ. તે રકમ ફરીયાદીના ખાતામાંથી ડેબીટ થઈ ક્વોટેશનમાં જણાવેલ શોરુમના ખાતામાં જમા થયેલ. તે પછી તહોમતદારે વાહન છોડાવેલ અને ત્યારથી તહોમતદાર અને ફરીયાદી બેન્ક વચ્ચે સંબંધો સ્થાપીત થયેલ. તહોમતદારે વહીવટ લોનની બાકી પડતી રકમ પૈકી રૂ.૧૨,૦૦,૦૦૦/- અંકે રૂપિયા બાર લાખ પુરાની રકમનો તા.૨૬/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજનો ચેક નંબર- ૦૦૦૦૦૫ ફરીયાદી એટલે કે ધી જંબુસર પીપલ્સ કો. ઓ. બેન્ક લી, જંબુસરના નામનો બેન્ક ઓફ બરોડા જંબુસર શાખાનો આપેલ અને ચેક આપતી વખતે તહોમતદારે અમો ફરીયાદીને જણાવેલ કે, આ ચેક બેન્કમાં રજુ થતાં ચેકમાં જણાવેલ રકમ બેન્કને મળી જશે. જેથી અમો ફરીયાદીએ આપેલ ચેક તા: ૨૬/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજ વટાવવા માટે CTS કલીયરીંગમાં રજુ કરેલ. પરંતુ તહોમતદારના ખાતામાંથી Funds Insufficient શેરા સાથે તારીખ : ૨૭/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજ સદર ચેક પરત આપેલ છે આમ ચેકમાં જણાવેલ રકમ તેઓના અસીલને ચુકતે મળેલ નથી. આમ ચેકમાં જણાવેલ રકમ ફરીયાદીને ચુકતે મળેલ ન હોય, ફરીયાદીએ કાયદામાં ફરમાવેલ જોગવાઈ મુજબ સદર કામના તહોમતદારને તા: ૨૯/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજ તેઓના વકીલશ્રી મારફતે તહોમતદારના પરત આવેલ ચેકની માંગણી કરતી ડીમાન્ડ નોટીસ તહોમતદારના સરનામે આપેલ. જે નોટીસ તહોમતદારને તા: ૦૧/૦૪/૨૦૨૫ ના રોજ બજી ગયેલ છે આમ, ફરીયાદીએ આપેલ નોટીસ નો ૧૫ દિવસનો સમય પસાર થયેલ હોવા છતાં તહોમતદારે નોટીસમાં માંગ્યા મુજબની રકમ ફરીયાદીને ચુકવી આપેલ નથી કે નોટીસનો

કોઈ જવાબ આપેલ નથી સદર પરત આવેલ ચેકનાં નાંણાની રકમ તે તહોમતદારનું કાયદેસરનું દેવું છે અને ફરીયાદીનું કાયદેસરનું લેણું છે. જે ચુકવવાની તહોમતદારની કાયદેસરની જવાબદારી છે જેથી હાલની ફરીયાદ આપવી પ્રાપ્ત થયેલ છે. જેથી તેમ કરી તહોમતદાર એ ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટની કલમ-૧૩૮ નો ભંગ કરેલ હોય અને સજાને પાત્ર ગુન્હો કરેલ હોય. આરોપીને પકડી મંગાવી, ગુનાના ભંગ બદલ આરોપીને સખત કેદની સજા ફરમાવવા તથા ફરીયાદીને પરત આવેલ ચેકની બમણી રકમ વળતર પેટે આરોપી પાસેથી વસુલ અપાવવા અરજ ગુજરેલ છે.

- (૨) ઉપર મુજબ ફરીયાદીની ફરીયાદ આરોપી સામે દાખલ કરવામાં આવતાં આરોપી સામે ધી નેગોશીએબલ એક્ટ કલમ-૧૩૮ હેઠળ સમન્સ ઈસ્યુ કરવામાં આવેલો. જે મુજબ આરોપીને સમન્સ બજી જતાં આરોપી હાજર થતાં આંક-૦૯ થી આરોપીની પ્લી લેવામાં આવેલ જેમાં આરોપીએ ગુનો કબુલ હોવાનો ઈન્કાર કરતાં હાલનો કેસ ગુણદોષ પર આગળ ચલાવવામાં આવેલો.
- (૩) હાલના કામે ફરીયાદપક્ષે પોતાના કેસના સમર્થનમાં નીચે મુજબના મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા રજુ કરેલ છે.

ફરીયાદી તરફે રજુ મૌખિક પુરાવા:-

ક્રમ	વિગત	આંક
૧.	ફરીયાદપક્ષે ફરીયાદી વિરેનકુમાર પ્રવિણચંદ્ર શાહ નાઓનું પુરાવાનું સોગંદનામું	૦૪

ફરીયાદી તરફે રજુ દસ્તાવેજી પુરાવા:-

ક્રમ	વિગત	આંક
૧.	આરોપીએ આપેલ ચેક અસલ નં. ૦૦૦૦૦ ૫	૧૧
૨.	ચેક રીટર્ન મેમો	૧૨
૩.	આરોપીને ફરીયાદીના વકિલ મારફતે રજી.પો.એડી થી આપેલ ડીમાન્ડ નોટીસની ઓફીસ કોપી	૧૩
૪.	આરોપીને આપેલ નોટિશ પોષ્પકર્યાની રસીદ અસલ	૧૪
૫.	આરોપીને આપેલ નોટિશ બજયાની પોષ્ટની અસલ એકલોઝમેન્ટ	૧૫

૬.	આરોપીને નોટીસ બજયાની પોષ્ટની ઓનલાઈન પ્રીન્ટ	૧૬
૭.	સદર ચેકની ફરીયાદ કરવા માટેના ઠરાવ ની પ્રમાણિત નકલ	૧૭
૮.	કરજ અરજીની પ્રમાણિત નકલ	૧૮
૯.	ધીરેલા નાણાંની કબુલાતના લેટરની પ્રમાણિત નકલ	૧૯
૧૦.	આરોપીના આધારકાર્ડની નકલ	૨૦
૧૧.	ફરીયાદીના આધારકાર્ડની નકલ	૨૧

(૪) હાલનાં કામે દસ્તાવેજોને આંકે પડાવવા માટે ફરીયાદપક્ષે **આંક-૦૫** થી અરજી આપતાં આ કામે અત્રેની કોર્ટ દ્વારા **આંક-૧૧ થી આંક-૨૧** આપવામાં આવેલ. ફરીયાદીનો પુરાવો રજુ થયા બાદ ફરીયાદીએ **આંક-૨૮** થી આ કામે કલોઝીંગ પુરસીસ આપેલ છે.

(૫) રેકર્ડ ધ્યાને લેતાં પ્લી વખતે આરોપી હાજર થયા બાદ આરોપી હાજર રહેલ નહીં. વધુમાં ફરીયાદીએ **આંક-૦૪** થી ફરીયાદના સમર્થનમાં પુરાવાનું સોગંદનામું અગાઉ રજુ કરેલ હોવાથી સદર કામ ફરીયાદીની ઉલટતપાસ માટે રાખવામાં આવેલ. પરંતુ આરોપી હાજર ન રહેતા ફરીયાદપક્ષ તરફે આરોપીની ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવા અરજી આપતા આરોપીને ઉ.ત માટે પુરતી તક આપવા છતાં તથા ફરીયાદીના કેસની કાર્યવાહી આરોપીની ગેરહાજરીના કારણે વિલંબીત થતી હોવાથી ફરીયાદીની **આંક-૨૭** ની અરજી લગત આરોપી તરફેનો ફરીયાદીની ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવાનો હુકમ અત્રેની અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ. ત્યારબાદ ફરીયાદીએ **આંક-૨૮** થી કલોઝીંગ પુરસીસ રજુ કરતા સદર કામ આરોપીનું એફ.એસ. નોંધવા માટે રાખવામાં આવેલ, પરંતુ આરોપી ત્યારબાદ પણ હાજર ન રહેતા **આંક-૨૯** થી ફરીયાદપક્ષ તરફે આરોપીના વિશેષ નિવેદનનો હકક બંધ કરવા અરજી આપતા કેસની ટ્રાયલ આરોપીની ગેરહાજરીના કારણે વિલંબીત થતી હોવાના કારણે આરોપીના વિશેષ નિવેદનનાં હકક બંધની અરજી લગત હકક બંધ કરવાનો હુકમ તા. ૧૦/૦૩/૨૦૨૬ ના રોજ અત્રેની અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ. ત્યારબાદ સદર કામ દલીલો માટે રાખતા ફરીયાદી તરફે **આંક-૩૦** થી લેખીત દલીલો રજુ કરવામાં આવેલ જે ધ્યાને લીધી તથા આરોપી તરફેની મૌખિક દલીલો સાંભળવામાં આવેલ.

આમ, આ કામે ફરીયાદીની સોગંદ પરની સરતપાસ તથા રજુ તમામ દસ્તાવેજ પુરાવાઓની નકલો ફરીયાદીએ આરોપી હાજર થયા ત્યારથી આપેલી હોવા છતાં તેઓ આ પુરાવાઓને પડકારવા કે તેનો ઈન્કાર કરવા માટે પ્લી રેકર્ડ થયા બાદ હાજર રહેલા નથી. ફરીયાદી દ્વારા આરોપીના વિરુદ્ધમાં જે કોઈ પુરાવો રજુ કરવામાં આવેલ છે, તે સિવાય વિશેષ કોઈ પુરાવો રજુ થયેલ નથી. આમ, આરોપી પોતાની સામેના તમામ પુરાવાઓ જાણતો હોવા છતાં તેનો ઈન્કાર કરવા કે તે પુરાવાઓને પડકારી પોતાનો બચાવ રજુ કરવા માટે હાજર રહેલા નથી.

(૬) ત્યારબાદ આ કામ પક્ષકારોની દલીલો માટે રાખવામાં આવતા ફરીયાદપક્ષના વિ.વ.શ્રી આંક-૩૦ થી લેખીત દલીલો રજુ કરવામાં આવેલ જે ધ્યાને લેવામાં આવેલ છે તથા આરોપી પક્ષનાં વિ.વ.શ્રીની મૌખિક દલીલો સાંભળવામાં આવેલ છે.

(૭) આ કામે ફરીયાદીની ફરીયાદ હકિકત તથા તેઓએ રજુ કરેલા દસ્તાવેજ પુરાવાઓ તથા ફરીયાદપક્ષે કરવામાં આવેલી દલીલો ધ્યાને લેતાં સદર ફરીયાદના ન્યાય નિર્ણય માટે નીચે મુજબનાં મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થાય છે.

-:: મુદ્દા ::-

૧. ફરીયાદપક્ષ નિઃશંકપણે પુરવાર કરે છે કે, આ કામના આરોપીએ વ્હીકલના ધિરાણ માટે બેન્કના નીતી નિયમો તથા બેન્કીંગના કાયદા અન્વયે જરૂરી દસ્તાવેજ પુરાવા રજુ રાખી વ્હીકલ લોન એકાઉન્ટ નંબર-૨૦૯ થી લોન લીધેલ ત્યારબાદ આરોપીએ વ્હીકલની લોનની બાકી પડતી રકમ પૈકી રૂ.૧૨,૦૦,૦૦૦/- ની રકમનો આંક-૧૧ વાળો તકરારી ચેક ફરીયાદીને રકમ મળી જવાની ખાત્રી, વિશ્વાસ અને ભરોસા સાથે આપતા ફરીયાદીએ મજકુર ચેક પોતાની બેંકમાં જમાં કરાવતા તે ચેક આંક-૧૨ વાળા રીટર્ન મેમાંથી "ફંડસ ઈનસફીશીયન્ટ"ના શેરા સાથે વગર સ્વીકારાયે પરત ફરેલ, જેથી ફરીયાદીએ આરોપીને રજુ.એ.ડી દ્વારા આંક-૧૩ વાળી લીગલ નોટીસ તા. ૨૯/૦૩/૨૫ ના રોજની મોકલાવતા તે નોટીસ આંક-૧૫ થી રજુ પોસ્ટલ એકનોલેજમેન્ટ સ્લીપ તથા આંક-૧૬ થી રજુ પોસ્ટલ ટ્રેક રીપોર્ટ મુજબ આરોપીને ધોરણસર મળી ગયેલ હોવા છતાં

આરોપીએ નોટીસની મુદતમાં ચેકની રકમ ન ચુકવી આપી ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ હેઠળનો સજાને પાત્ર ગુનો કરેલ છે?

૨. શું હુકમ ?

(૮) ઉપરોક્ત મુદ્દાનાં મારા નિર્ણયો નીચે મુજબ છે.

૧. હકારમાં

૨. આખરી હુકમ મુજબ

(૯) ઉપરના નિર્ણયો સુધી પહોંચવાનાં મારા કારણો નીચે મુજબ છે.

હવે આ કામે પડેલાં પુરાવાઓનું મુલ્યાંકન કરતાં પહેલાં ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૧૮(ક) તથા કલમ-૧૩૯ ના પ્રબંધો ધ્યાને લેવાં જરૂરી જણાય છે જે પ્રબંધો નીચે મુજબ છે.

કલમ-૧૧૮. વટાઉખત વિશે માની લેવાની બાબત:

એથી વિરુદ્ધનું સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી નીચે પ્રમાણે માની લેવામાં આવશે.

(ક) દરેક વટાઉખત અવેજને માટે કરી આપ્યું અથવા લખી આપ્યું હતું ને આવું દરેક ખત જ્યારે તે સ્વીકારવામાં આવ્યું હોય તેના ઉપર શેરો કરી આપવામાં આવ્યો હોય તે વટાવવામાં આવ્યું હોય અથવા તબદિલ કરવામાં આવ્યું હોય તે અવેજને માટે સ્વીકાર્યું હતું. તેના ઉપર શેરો કરી આપ્યો હોય તે વટાવ્યું હતું અથવા તબદિલ કર્યું હતું.

કલમ-૧૩૯ ચેકના ધારણ કર્તાની તરફેણમાં અનુમાન:

વિરુદ્ધની હકિકત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી એવું માનવામાં આવશે કે ચેક ધારણ કરનારે તે ચેક કલમ-૧૩૮ માં દર્શાવ્યા મુજબ કોઈ દેવાના અથવા અન્ય જવાબદારીના પૂરેપૂરા અથવા તેના કોઈ ભાગમાંથી બોજા મુક્ત થવાના બદલામાં તે ચેક મેળવ્યો હશે.

(૧૦) હવે આ કામે પડેલા પુરાવાઓનું મુલ્યાંકન કરવામાં આવે તો હાલનો ફરીયાદીનો કેસ ધી નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ. એક્ટની કલમ-૧૩૮ હેઠળ દાખલ થયેલ છે. જેથી ફરીયાદપક્ષના શરિ પોતાનો કેસ સાબીત કરવાની જવાબદારી રહેલી છે. પરંતુ સાથે સાથે સદર કાયદામાં ફરીયાદપક્ષના લાભમાં કેટલાંક કાયદેસરનાં અનુમાનો કરવામાં આવેલ છે. જે અનુમાનોમાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ કલમ-૧૧૮(એ) તથા કલમ-૧૩૯ ના અનુમાનો મુખ્યત્વે છે. સદર કાયદા મુજબના અનુમાનોનું ખંડન કરવાની જવાબદારી આરોપીના શરિ રહેલી છે. એ સ્વીકૃત બાબત છે કે, સદર કાયદામાં જણાવેલ અનુમાનોનું ખંડન કરવા આરોપી માટે એ જરૂરી નથી કે આરોપીએ પોતાના બચાવ અંગેનો પુરાવો આપવા કોર્ટમાં હાજર થઈ સાક્ષી બોક્સમાં ઉભા રહી પુરાવો રજૂ કરવો જોઈએ. આ કાયદાકીય અનુમાનોનું ખંડન ફરીયાદપક્ષના રજૂ થયેલાં પુરાવાઓ ઉપરથી પણ આરોપી કરી શકે છે.

હાલના કામે ફરીયાદપક્ષે સાહેદ નં. ૧ તરીકે ફરીયાદી વિરેન્દ્રકુમાર પ્રવિણચંદ્ર શાહની સોગંદ પરની સરતપાસ આંક-૦૪ થી રજૂ કરેલ છે અને જણાવેલ છે કે, તેઓ ધી.જંબુસર પીપલ્સ કો.ઓ.બેન્ક લી.જંબુસરશાખામાં મેનેજર તરીકે ફરજ બજાવે છે. તેઓની બેંકનું વહીવટી સંચાલન ફરીયાદી કરે છે. આરોપી વિરુદ્ધ હાલની ફરીયાદ દાખલ કરવા માટે બોર્ડએ ફરીયાદીને સત્તા આપેલ છે સદર ઠરાવની નકલ આંક-૧૭ થી રજૂ છે જેના ઉપર બેન્કનો સિકકો જે અસલ ઉપરની નકલ છે. આ કામના તહોમતદાર ફરીયાદી બેન્કમાં આવેલા અને વ્હીકલ ધિરાણની માહિતી લઈ વ્હીકલ મેળવવા તેઓની બેન્કના નીતિ નિયમો તથા બેન્કીંગના કાયદા અન્વયે જરૂરી દસ્તાવેજી પુરાવા, કરજ અરજી ઉપર સહી શાખો કરેલ તથા વ્હીકલનું ક્વોટેશન બીલ રજૂ રાખેલ અને તહોમતદારને ફરીયાદીની બેન્કે વ્હીકલ લોન એકાઉન્ટ નંબર- ૨૦૯ થી ક્વોટેશનમાં જણાવેલ શોરુમના નામનો ચેક આપેલ. તે રકમ ફરીયાદીના ખાતામાંથી ડેબીટ થઈ ક્વોટેશનમાં જણાવેલ શોરુમનાં ખાતામાં જમા થયેલ. તે પછી તહોમતદારે વાહન છોડાવેલ અને ત્યારથી તહોમતદાર અને ફરીયાદી બેન્ક વચ્ચે સંબંધો સ્થાપીત થયેલ. તહોમતદારે વ્હીકલ લોનની બાકી પડતી રકમ પૈકી રૂ.૧૨,૦૦,૦૦૦/- રકમનો તા.૨૬/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજનો ચેક નંબર- ૦૦૦૦૦૫ ફરીયાદી એટલે કે ધી જંબુસર પીપલ્સ કો. ઓ. બેન્ક લી, જંબુસરના નામનો બેન્ક ઓફ બરોડા જંબુસર શાખાનો આપેલ. સદર અસલ ચેક આંક-૧૧ થી રજૂ છે જેમાં તહોમતદારની સહી છે. ચેક આપતી વખતે તહોમતદારે ફરીયાદીને

જણાવેલ કે, આ ચેક બેન્કમાં રજુ થતાં ચેકમાં જણાવેલ રકમ બેન્કને મળી જશે. જેથી ફરીયાદીએ આપેલ ચેક તા: ૨૬/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજ વટાવવા માટે CTS કલીયરીંગમાં રજુ કરેલ. પરંતુ તહોમતદારના ખાતા માંથી Funds Insufficient શેરા સાથે તારીખ : ૨૭/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજ સદર ચેક પરત આવેલ છે સદર અસલ રીટર્ન મેમો આંક-૧૨ થી રજુ છે જેના ઉપર બેન્કનો સિક્કો તથા સહી છે. આમ, ચેકમાં જણાવેલ રકમ ફરીયાદી બેંકને ચુકતે મળેલ નથી. ચેકમાં જણાવેલ રકમ ફરીયાદીને ચુકતે મળેલ ન હોય, ફરીયાદીએ કાયદામાં ફરમાવેલ જોગવાઈ મુજબ સદર કામના તહોમતદારને તા: ૨૯/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજ તેઓના વકીલશ્રી મારફતે તહોમતદારના પરત આવેલ ચેકની માંગણી કરતી ડીમાન્ડ નોટીસ તહોમતદારના સરનામે આપેલ. જે નોટીસની ઓફીસ કોપી આંક-૧૩ થી રજુ છે જેના ઉપર ફરીયાદીની સહી સિક્કો તથા તેઓના વકીલશ્રીની સહી અને સિક્કો છે સદર નોટીસમાંની હકીકતો ફરીયાદીના લખાવ્યા મુજબ લખાયેલી છે. સદર નોટીસ આરોપીને રજુ.પો.એડીથી મોકલવામાં આવેલ તેના પોષ્ટની અસલ રસીદ આંક-૧૪ થી રજુ છે જેના ઉપર પોષ્ટનો સિક્કો છે. સદર નોટીસની આરોપીને બજવણી તા:૦૧/૦૪/૨૦૨૫ ના રોજ થઈ ગયેલ છે તેઓને નોટીસની બજવણી થઈ ગયા સંબંધીની પોષ્ટ ખાતાની અસલ એક્લોઝમેન્ટ આંક-૧૫ થી રજુ કરેલ છે. જેના ઉપર પોષ્ટનો સિક્કો છે તથા આંક-૧૬ થી તહોમતદારને નોટીસની બજવણી થઈ ગયા સંબંધીની પોષ્ટ ખાતાની ઓનલાઈન પ્રીન્ટ રજુ છે તથા આંક-૧૮ થી આરોપીએ લીધેલ કરજ અરજીની પ્રમાણિત નકલ રજુ કરેલ છે તથા આંક-૧૯ થી આરોપીને ધીરેલા નાણાંની કબુલાતના લેટરની પ્રમાણિત નકલ રજુ કરેલ છે તથા આંક-૨૦ થી આરોપીના આધારકાર્ડની પ્રમાણિત નકલ રજુ કરેલ છે તથા આંક-૨૧ થી ફરીયાદીના આધારકાર્ડની પ્રમાણિત આરોપીને સદર નોટીસ બજી ગયેલ હોવા છતાં દિન-૧૫ માં અમો ફરીયાદીને ઉપરોક્ત ચેકની રકમ રૂ.૧૨,૦૦,૦૦૦/- અંકે રૂપિયા બાર લાખ પુરા ચુકવી આપેલ નથી કે તેઓની નોટીસનો કોઈ જવાબ પણ આપેલ નથી.

આ કામમાં ફરીયાદીએ રજુ કરેલ આંક-૦૪ વાળા પુરાવાના સોગંદનામા સંદર્ભે આરોપી તરફે હાજર રહી કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવેલ નથી. વધુમાં આ કામે ફરીયાદીએ આંક-૧૧ થી આંક-૨૧ સુધીના જે દસ્તાવેજ પુરાવાઓ રજુ કરેલા છે તે દસ્તાવેજ પુરાવાઓ સંદર્ભે પણ આરોપી તરફે કોઈ ઉલટતપાસ

કરવામાં આવેલ નથી કે કોઈ રીતે પડકારવામાં આવેલ નથી. જેથી ફરીયાદીના રજુ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાને ન માનવા કોઈ કારણ જણાતુ નથી. સદર કામે આરોપી હાજર થતાં આરોપીની આંક-૦૯ થી પ્લી રેકર્ડ થયા બાદ આરોપી પોતાની સામેના સદર કેસમાં હાજર રહેલ નહીં કે પોતાનો કોઈ બચાવ પણ રજુ કરેલ નહીં અને તે રીતે ફરીયાદીનાં રજુ પુરાવાને ઉલટતપાસ દ્વારા કે અન્ય રીતે પડકારેલ ન હોવાથી આ કામે ફરીયાદીએ રજુ કરેલા પુરાવા પ્રથમદર્શને પુરવાર થયેલ હોવાનું માનવામાં આવે છે. જેથી પણ ફરીયાદીએ પોતાના મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાથી પોતાનો કેસ આરોપી વિરૂધ્ધ નિઃશંકપણે પુરવાર કરેલ છે.

(૧૧) વધુમાં જ્યારે એક વખત આરોપીને પોતાની સામે કેસ ચાલે છે તેની જાણ થાય ત્યારે અદાલત સમક્ષ હાજર રહેવાની આરોપીની ફરજ છે. આરોપી સામેના કેસમાં રજુ થયેલા પુરાવાનો ખુલાસો કરવા પુરતી તક આપેલ હોવા છતાં આરોપી હાજર રહેલ ન હોય, તેવા સંજોગોમાં આરોપી કેસની કાર્યવાહીમાંથી છટકવા અથવા જાણી જોઈને પોતે પોતાની સામેના કેસની કાર્યવાહીથી બચવા છુપાતો ફરતો હોય ત્યારે આરોપીની ગેરહાજરીમાં પણ કેસ ચાલી શકે છે તેમજ તે અંગે ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડ કલમ-૩૫૩(૬) માં કરવામાં આવેલ જોગવાઈ મુજબ અદાલત આરોપીની ગેરહાજરીમાં ચુકાદો જાહેર કરી શકે છે. 'Be you ever so high, but the law is above you', કાયદાથી પર કોઈ નથી. આરોપીને બચાવની તક આપવી જોઈએ અને આ જોગવાઈ તેને રક્ષણાત્મક જોગવાઈ તરીકે આપવામાં આવેલ છે. પરંતુ આરોપી ખાસ કરીને નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબના ગુનામાં તેનો હથિયાર તરીકે ઉપયોગ કરી કાયદાકીય પ્રક્રિયાને નિષ્ક્રીય અથવા તો શિથિલ બનાવવાનો પ્રયત્ન કરે ત્યારે તે સંદર્ભે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા Sharad Jethalal Salva vs State of Gujarat Cr. Misc. App 19862 of 2015 Dt. 14/11/2016 માં નીચે મુજબ ઠરાવેલ છે.

Para 16 : "If a person accused of an offence and convicted as such avoids arrest and avoids imprisonment as sentenced by the criminal court. Such an incident only makes the justice delivery system insignificant and renders justice ineffective. Legal justice requires that an offender convicted of a crime must suffer the imprisonment as

otherwise there would be social anarchy. People would contravene the law with impunity without any attending punishment for violating the law. The very foundations of democracy and rule of law would be shaken and that is the reason why the Courts strive to treat all persons before the criminal law as equal. Whether one is rich or poor, whether one is in powerful or powerless, the criminal law is equally applied to all equally.

Para 17 : "Be you ever so high, but the law is above you", is the signature theme of rule of law that loudly and silently (as well) echoes in the Indian Constitutional context. The purpose of the constitution itself is to equalize the men (and women) before the law. Equal protection of laws and equality before the law does not make any distinction between the Ruler and the ruled when it comes to enforcing the criminal sanctions. If a convict with money power as well as political power can avoid the punishment imposed by the highest Court of the State, the Court which imposed such punishment cannot be a mute spectator or dumb listener to be soothed by high caliber forensic oratory of the counsel at the altar of justice. The Court must and ought to take a serious view of such bizarre incidence: be it one in million. Of course, the law makers and law enforcers must willingly assist the Court in angling the convict avoiding and dodging the law makers, the law enforcers and the law interpreters (Judges and Courts).

(૧૨) બી.એન.એસ.એસ.માં કરવામાં આવેલ જોગવાઈ વંચાણે લેતાં નીચે મુજબની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

Section 392 Judgment

(7) No judgment delivered by any Criminal Court shall be deemed to be invalid by reason only of the absence of any party or his pleader

on the day or from the place notified for the delivery there of, or of any omission to serve, or defect in serving, on the parties pleaders, or any of them, the notice of such day and place.

Section 458 Execution of sentence of imprisonment

(1) Where the accused is sentenced to imprisonment for life or to imprisonment for term in cases other than those provided for by section 453, the Court passing the sentence shall forthwith forward a warrant to the jail or other place in which he is, or is to be, confined, and, unless the

accused is already confined in such jail or other place, shall forward him to such jail or other place, with the warrant;

Provided that where the accused is sentenced to imprisonment till the rising of the Court, it shall not be necessary to prepare or forward a warrant to a jail, and the accused may be confined in such place as the Court may direct.

(2) Where the accused is not present in Court when he is sentenced to such imprisonment as is mentioned in subsection (1), the Court shall issue a warrant for his arrest for the purpose of forwarding him to the jail or other place in which he is to be confined; and in such case, the sentence shall commence on the date of his arrest.

- (૧૩) ઉપર મુજબની તમામ હકિકતો ધ્યાને લેતાં આરોપી દ્વારા હાજર રહી રેકર્ડ ઉપર રજુ થયેલ ફરીયાદીના કોઈ પણ પુરાવાઓને પડકારવામાં કે ઈન્કાર કરવામાં આવેલ નથી. જેથી આરોપી દ્વારા કાયદાની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ અન્વયેના કાયદેસરના અનુમાનોનું ખંડન કરવામાં આવેલ ન હોવાનું પ્રથમ દર્શનીય રીતે પુરવાર થયેલ છે. જ્યારે આરોપી કાયદાકીય અનુમાનોનું ખંડન કરવામાં નિષ્ફળ જાય ત્યારે ફરીયાદી દ્વારા પોતાની ફરીયાદના સમર્થનમાં ફરીયાદવાળા વ્યવહાર અંગે રજુ થયેલા પુરાવાઓને ન માનવાને કોઈ કારણ

જણાતું નથી. વધુમાં આરોપી આ કામે કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ ના કાયદાકીય અનુમાનોનું ખંડન કરવામાં નિષ્ફળ ગયેલ હોવાનું પ્રથમ દર્શનીય રીતે ફલીત થાય છે. વધુમાં ફરીયાદીએ પોતાની ફરીયાદમાં જણાવ્યા મુજબ આરોપીએ વહીકલના ધિરાણ માટે બેન્કના નીતી નિયમો તથા બેન્કીંગના કાયદા અન્વયે જરૂરી દસ્તાવેજ પુરાવા રજુ રાખી વહીકલ લોન એકાઉન્ટ નંબર-૨૦૯ થી લોન લીધેલ. આરોપીએ વહીકલની લોનની બાકી પડતી રકમ પૈકી રૂ.૧૨,૦૦,૦૦૦/- નો તા.૨૬/૦૩/૨૦૨૫ ના રોજનો ચેક આપેલ. જેથી ફરીયાદીએ તે પૈકી ચેક રૂ.૧૨,૦૦,૦૦૦/- નો ફરીયાદવાળો તકરારી ચેક આપેલ અને તેના સમર્થનકારી પુરાવા રૂપે ફરીયાદીએ **આંક-૧૧ થી આંક-૨૧** સુધીના દસ્તાવેજ પુરાવા રજુ કરેલા છે. આમ, ફરીયાદવાળો **આંક-૧૧** વાળો તકરારી ચેક આરોપીએ ફરીયાદીને આપેલ હોવાનું તથા તે ચેક "ફંડસ ઈનસફીશીયન્ટ" નાં કારણોસર પરત ફરેલ હોવાની હકિકત આ કામે રજુ થયેલ **આંક-૧૨** વાળા રીટર્ન મેમોના પુરાવાથી ફરીયાદીએ પુરવાર કરેલ છે. વધુમાં **આંક-૧૧ થી આંક-૨૧** સુધીના દસ્તાવેજ પુરાવાઓથી પણ ફરીયાદીએ પોતાની ફરીયાદ હકિકત પુરવાર કરેલ હોવાનું જણાય છે. વધુમાં, આ કામના આરોપીને પોતાનો બચાવ રજુ કરવા રેકર્ડ પર પુરતી તકો આપેલ હોવા છતાં ફરીયાદીના રજુ પુરાવાને પડકારવા આરોપીએ આ કામે ઈરાદાપૂર્વક હાજર ન રહી સદર કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહીને વિલંબીત કરેલ છે અને આરોપી સતત ગેરહાજર રહીને હાલના કેસની કાર્યવાહી લંબાવવાનો પ્રયત્ન કરેલ હોવાનું પણ રેકર્ડ પરથી સ્પષ્ટપણે ફલીત થાય છે. વધુમાં ધી નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટની કલમ-૧૪૬ નો પ્રબંધ ધ્યાને લેતા પણ **આંક-૧૨** થી રજુ થયેલ રીટર્ન મેમો તે તકરારી ચેક રીટર્ન થયેલ હોવા અંગેનો પ્રાઈમરી પુરાવો હોય જેથી પણ **આંક-૧૧** વાળો ચેક "ફંડસ ઈનસફીશીયન્ટ"ના કારણે આરોપીના ખાતામાંથી વગર સ્વીકારાયે પરત ફરેલ હોવાનું પ્રથમદર્શનીય રીતે પુરવાર થાય છે. આ કામના આરોપીની ગેરહાજરીના કારણે કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી વિલંબીત થઈ રહેલ હોવાથી આરોપીનો ઉ.ત.નો તથા વિશેષ નિવેદનનો હકક બંધ કરવાનો હુકમ કરેલો. આમ, આરોપીએ આ કામે પોતાનો કોઈ બચાવ રજુ કરેલ ન હોવાથી ધી નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ ના કાયદેસરના અનુમાનોનું ખંડન કરેલ નથી. જેથી પણ ફરીયાદીના લાભમાં તે કાયદેસરના અનુમાનો અત્રેની અદાલતે કરવાના રહે છે. વધુમાં બચાવપક્ષના વિ.વ.શ્રી. પોતાની દલીલ કરતા રજુઆત કરેલ છે કે, ફરીયાદપક્ષે પોતાનો કેસ

પુરવાર કરવા આ કામે કોઈ લોન અંગેના સ્ટેટમેન્ટ રજુ કરેલા ન હોય જેથી ખરેખર આરોપી સામે ફરીયાદીનું કાયદેસરનું લેણું ફરીયાદમાં જણાવ્યા મુજબની હીકકત પુરવાર થતી ન હોવાથી આરોપીને નિર્દોષ છોડી મુકવા અરજ કરેલી પરંતુ બચાવપક્ષની તેવી રજુઆત સાથે અત્રેની અદાલત સંમત નથી કારણ કે બચાવપક્ષે હાજર રહી ફરીયાદીએ રજુ કરેલ મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓને ઉલટ તપાસ ધ્વારા પડકારેલા નથી જેથી બચાવપક્ષ પોતાનો માનવા લાયક બચાવ હોવાની હકીકત રેકર્ડ પર સાબિત કરી શકેલ નથી. આમ, ઉપરોક્ત હકીકતે ફરીયાદીની કાયદેસરની લેણી રકમ પેટે આરોપીએ આપેલ તકરારી ચેકની રકમ આરોપીએ ફરીયાદીને નહીં ચુકવેલાની હકીકત પુરવાર થતી હોય આરોપીએ ધી નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબનો ગુનો કરેલ હોવાની ફરીયાદીની ફરીયાદ હકિકત નિ:શંકપણે ફરીયાદીએ પુરવાર કરેલ છે.

જેથી ઉપર મુજબની તમામ ચર્ચા તથા હકિકતો અને સંજોગો ધ્યાને લઈ મુદ્દા નં. ૧ ફરીયાદીએ પોતાના પુરાવાથી પુરવાર કરેલ હોય તેનો નિર્ણય હકારમાં આપી મુદ્દા નં.૨ ના નિર્ણય અન્વયે નીચે મુજબનો આખરી હુકમ કરું.

-:હુકમ:-

આ કામનાં આરોપી **જીજ્ઞેશકુમાર નાગજીભાઈ મકવાણા, ઉ. વ. આ. ૩૧, ધંધો – વેપાર, રહે. મુ.જંબુસર ઠે.આંબેડકર મહોલ્લો, નગીના મસ્જીદ પાસે, તા. જંબુસર, જિ. ભરૂચ.નાને ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ ના ગુના સબબ ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ-૨૭૮(૨) અન્વયે તકસીરવાન ઠરાવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.**

હાલનું કામ આરોપીને સજાનાં મુદ્દે સાંભળવા માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે.

હુકમ આજ રોજ તા. ૧૪ મી, માહે : મે, સને : ૨૦૨૬ ના રોજ વાંચી, સંભળાવી, સહી કરી, ખુદી અદાલતમાં જાહેર કર્યો.

તા. ૧૪/૦૫/૨૦૨૬
સ્થળ : જંબુસર

(અમર દિનેશચંદ્ર રાવ)
એડી. ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજીસ્ટ્રેટ, જંબુસર.
કોડ નં. જી.જે. ૦૧૪૮૦

—:સજા અંગે સાંભળ્યા:—

આ કામે આરોપી પોકાર કરાવતા હાજર નથી તથા આરોપીનાં વિ.વ.શ્રી એમ.જી.મલેકનાઓનો પોકાર કરાવતા તેઓ હાજર રહેલ અને તેઓ તરફે રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે આરોપીની આર્થિક પરિસ્થિતી સારી ન હોય તેમજ આરોપી ઉપર પોતાના કુટુંબ પરીવારના ભરણપોષણની જવાબદારી હોય જેથી આરોપીને ઓછામાં ઓછી સજા કરવા રજુઆત કરેલ છે.

ફરીયાદપક્ષ તરફે ફરીયાદીના વિ.વ.શ્રી વિ.બી.મિસ્ત્રીનાઓનો પોકાર કરાવતા તેઓએ હાજર રહી રજુઆત કરેલ છે કે, આરોપીને કોર્ટ દવારા પુરતી તકો આપવા છતાં આરોપી હાજર રહેલ નથી અને તે રીતે નામ. કોર્ટ સમક્ષની ઈન્સાફી કાર્યવાહીને વિલંબીત કરેલ છે. આરોપીની સમગ્ર ટ્રાયલ દરમિયાનની રેકર્ડ ઉપરની વર્તણુક ધ્યાને લઈ કોઈ રહેમરાહ આરોપી મેળવવા હકકદાર ન હોવાથી આરોપીને કાયદામાં ફરમાવેલ મહત્તમ સજા તથા દંડ કરવા તથા ફરીયાદીને વળતર અપાવવા અરજ કરેલ છે.

ફરીયાદપક્ષ તરફે કાયદામાં જણાવેલ મહત્તમ સજા કરવા રજુઆત કરેલ છે. સદર ગુનાનો પ્રકાર ધ્યાનમાં લેતાં, આ કામે આરોપી વિરુદ્ધ ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ હેઠળનો ગુનો સાબિત થયેલ છે. વળી, આજના સમયમાં આ પ્રકારના કેસો દિનપ્રતિદિન વધી રહેલાં છે. ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટનો મુળભુત હેતુ, સમાજમાં નાણાંકીય વ્યવહારો સંબંધે પારદર્શિતા આવે અને નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ આપતા સમયે એકબીજા પ્રત્યે વિશ્વાસ અને ભરોસાની લાગણી જળવાય રહે, તે માટે જ આ કાયદો ઘડવામાં આવેલો છે. આ સંજોગોમાં આ ગુનો હળવો છે તેમ માની શકાય તેમ નથી, તે હકિકત ધ્યાને લેતાં કાયદા મુજબ ચેકની રકમનો દંડનો હુકમ કરવા તથા તે રકમ ફરીયાદીને વળતર તરીકે આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે તો ન્યાયનો હેતુ જળવાઈ તેમ જણાય છે. આમ, આ કામે રેકર્ડ પર રજુ થયેલ પુરાવો ધ્યાને લેતાં આરોપીને નહીં હળ વી કે નહીં મહત્તમ પરંતુ તે બે વચ્ચેની સજા તથા ચેકની રકમનો દંડનો હુકમ કરવો ન્યાયોચિત જણાતુ હોય, જેથી આ કામે નીચે મુજબનો આખરી હુકમ કરું છું.

-:: આખરી હુકમ ::-

૧. આ કામના આરોપી જીજ્ઞેશકુમાર નાગજીભાઈ મકવાણા, રહે. મુ.જંબુસર ઠે.આંબેડકર મહોલોન, નગીના મસ્જીદ પાસે, તા. જંબુસર, જિ. ભરૂચનાને ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ-૨૭૮(૨) અન્વયે તકસીરવાન ઠરાવી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ ના ગુના સબબ-૩ (ત્રણ) માસની સાદી કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.
૨. આ કામે આરોપીને વાદગ્રસ્ત ચેકની રકમ રૂા. ૧૨,૦૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપીયા બાર લાખ પુરા) પુરાનો આથી દંડનો હુકમ કરવામાં આવે છે. વધુમાં સદર દંડની રકમ ફરીયાદીને વળતર તરીકે પરત ચુકવી આપવા આથી હુકમ કરવામાં આવે છે. જો આરોપી દંડની રકમ ચુકવી આપવામાં કસુર કરે તો આરોપીએ વધુ-૧ (એક) માસની સાદી કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.
૩. આ હુકમની એક નકલ આરોપીને વિના મુલ્યે પુરી પાડવી.

હુકમ આજ રોજ તા. ૧૪ મી, માહે : મે, સને : ૨૦૨૬ ના રોજ વાંચી, સંભળાવી, સહી કરી, ખુદી અદાલતમાં જાહેર કર્યો.

તા. ૧૪/૦૫/૨૦૨૬
સ્થળ : જંબુસર

(અમર દિનેશચંદ્ર રાવ)
એડી. ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજીસ્ટ્રેટ, જંબુસર.
કોડ નં. જી.જે. ૦૧૪૮૦